Vrelo Sv. Jovana - MakreÅ¡ane 07.07.2011.

Autor Ljuba
Sunday, 10 July 2011
Poslednji put aÅ¾urirano Sunday, 10 July 2011

Vrelo Sv. Jovana 2011 Kck 07.07.2011. godine u Manastiru Svetog Jovana u ataru sela MakreÅ¡ane, u Gori Mojsinjskoj u okviruÂ celodnevne manifestacije obeleÅ¾avanja rodjenja Sv. Jovana Krstitelja izveden jeÂ kulturno-umetniÄ•ki program VRELO SVETOG JOVANA u zajedniÄ•koj organizaciji MZ MakreÅ¡ane, KUD-a *MLADOST* iz MakreÅ¡ana, Crkvene opÅ¡tine MakreÅ¡ane i Kulturnog centra KruÅ¡evac. Akdemski slikar Å½ivorad MilanoviÄ‡ Maki je tom prilikom stareÅ¡ini Manastira Sv. Jovan, ocu Jakovu uriÄ•io poklon sliku sa motivima Vrela Sv. Jovana i pokrenuo inicijativu za osnivanje likovne akademije u ovom ambijentu koji krepi telo i duÅ¡u.

U programu su, pored Ä•lanova KUD-a *MLADOST* iz MakrÅ¡ana i KUD-a iz Rutevca, koji su izveli deo iz svog bogatog repertora folklornih igara,Â pesama i narodnih obiÄ•aja nastupiliÂ i kruÅ¡evaÄ•ki pesnici: LjubiÅ¡a Bata DjidiÄ‡, Veljko Stambolija Ljubodrag ObradoviÄ‡ i Svetlana DjurdjeviÄ‡. Program, koji je vodila Jelena DjordjeviÄ‡ - organizator KCK, pratilo je viÅ¡e stotina gledalaca, medju kojima su bili i predsednik SPS-a KruÅ¡evac Vladimir TasiÄ‡ i zamenik gradonaÄ•elnika grada KruÅ¡evca Radoica MilosavljeviÄ‡.

Otac Jakov, pored Vrela Sv. Javana

VRELO SVETOG JOVANA

skriven od zla
u gori Mojsinjskoj
oduvek blista
i donosi spokoj

za umorne hlad
za Å¾edne iskustvo
duÅ¡i veÄ•nu mladost
telu novo Ä•uvstvo

sve vodu nekuda teku
misao srce ledi
a onda istekne u reku
koja koprenu izbledi

Â iza gora leluja Morava
krivinama mir da razlije
nemire zauvek uspava
i proÅ¡lost oku otkrije

osmesi posrebrili Å¡umu
sloboda izgledima mladi
i prateÄ‡i zvezdu svetu
usijane otkrovenjem hladi

skriven od zla
u gori Mojsinjskoj
zauvek blista
i donosi spokoj

(c) Ljubodrag ObradoviÄ‡

Rad akdemskog slikara Å½ivorada MilanoviÄ‡a Makija pored Vrela Sv. Jovana

Manastir Svetog Jovana u gori Mojsinjskoj u ataru sela MakreÅ¡ane

Manastir Svetog Jovana u gori Mojsinjskoj u ataru sela MakreÅ¡ane

IZVODI IZ MONOGRAFIJE *MANASTIR SVETOG JOVANA KRSTITELJA - MAKREÅ ANE*
koju je napisao Ljubodrag PetkoviÄ‡ (star 84 godine)

DanaÅ¡nja lokacija sela MakreÅ¡ana potiÄ•e iz 19. veka sa blagim pomeranjem, sa padina Mojsinskih planina ka tokovima dveju reka, Rasine i zapadne Morave. A u nedrima Mojsinja selo, nije ostavljalo, ma koliko se pomeralo, svoje svetinje-crkve i Manastire, ostaÅ¡e na istom mestu gde i potekoÅ¡e. Neke su ostajale u ruÅ¡evinama da u tragovima prkose vremenu i istoriji, druge su se pak iz ruÅ¡evina i pepela podizale i Å¡ireÄ‡i svoja krila Å¡to im ih Bog podari, Å¡titile svoje vernike i sluge BoÅ¾je.

MeÄ‘u ovim drugima je i Sveti Jovan Krstitelj, neraskidljivo vezan za selo MakreÅ¡ane i njegove Å¾itelje sa susedima.

Manastir Sveti Jovan iznedri Mojsinska planina u ataru sela MakreÅ¡ana, nadkrili se Manastir nad selo sa severoistoÄ•ne strane njegove da ga Ä•uva i Å¡titi: RastrgoÅ¡e se teÅ¾aci MakreÅ¡ana izmeÄ‘u plodnih njiva i polja, reke Rasine i Morave Å¡to im fiziÄ•ku hranu daju i Svetog Jovana Å¡to ih duhovno hrani i za Ä•udo na obe strane veoma veÅ¡to stiÅ¾u.

Usred Å¡ume Mojsinske planine na 2-3 kilometra od sela MakreÅ¡ana, a selo MakreÅ¡ane se nalazi na Å¡est kilometra od istoriskog KruÅ¡evca-grada Cara Lazara. Nalazi se manja zara van-dolina sa imenom Vodice. Dolina je okruÅ¾ena Å¡umom i zaÅ¡tiÄ‡ena od severnih i istoÄ•nih vetrova, otvorena samo prema zapadu, vidljiva samo iz vazduha, tu u zavetrini na suncu smestio se Manastir Sveti Jovan Krstitelj, na nadmorskoj visini 310 metara, na geografskoj duÅ¾ini 210 i 24', (dvadeset jedan stepen i dvadeset Ä•etiri minuta) na geografskoj Å¡irini 430 i 3T (Ä•etrdeset tri stepena i trideset i sedam minuta).

Sveti Jovan nije zaboravljen veÄ‡ ga obnovi Å¡e i podigoÅ¡e MakreÅ¡anci, moleÄ‡i se za spas srpa kog naroda, za svoj opstanak, zdravlje i napredak. ÄŒetiri su svetice danas delo njihovih ruku i blagodarja:

1. Crkva Sveta Nedelja - Ilija, izgraÄ‘ena 1885. godine
2.Crkva Sveta Bogorodica
3.Crkva Svetog Pantelejmona
4. Manastir Sveti Jovan

O mestu gde se smestio Sveti Jovan Krstitelj, sama prostorija gde se ponosno ucnravila Crkva zove se Vodice, po bogatim izvorima hladne i zdrave vode koja umorne i iznemogle okrepljuje i osveÅ¾ava. Od sela MakreÅ¡ana do Manastira Svetog Jovana stiÅ¾e se tvrdim makadamom koji vodi u dubinu Mojsinske planine.

Po nekim podacima, a i danas joÅ¡ Å¾ivim Å¾iteljima, ova planina u 19. veku bila je mesto gde su Ä•obani napasali svoja stada. BaÅ¡ na mestu gde je sada Crkva Sveti Jovan, okupljali su se Ä•obani i zabavljali raznim za ono vreme druÅ¡tvenim igrama. Nedaleko od zaravni bile su kolibe -pojate sa stokom, a oko samih Vodica pruÅ¾ali su se voÄ‡njaci, vinogradi, njive i livade.

PoÄ•etkom dvadesetog veka dolazi do prvog svetskog rata koji je odveo i borce iz MakreÅ¡ana, meÄ‘u onima koji su ostali Å¾ivi, bio je Soluna C MiloÅ¡eviÄ‡ Stanoje zvani (Bixara). Vratio se boleÅ¡ljiv, a posle svega preÅ¾ivljnog u ratu i sa poremeÄ‡enim snom. I u snu, i na javi Ä•esto je razmiÅ¡ljao o Vodicama i kao da mu se Ä•inilo da tamo vidi Crkvu, a onog dana kad bi zbog svakodnevnih seoskih poslova proÅ¡ao pored Vodica, on je noÄ‡u sanjao da na tom mestu traÅ¾i Crkvu.

u Crkvi svete Nedelje, tada je bio sveÅ¡tenik pop Jevta RadisavljeviÄ‡. Stanoje mu se obratio sa molbom za savet Å¡ta da radi. IsriÄ•ao mu je koje ga misli i kakvi snovi progone. SveÅ¡tenik Jevta mu je dao blagoslov i savet da potraÅ¾i to Å¡to ga u mislima muÄ•i. Stanoje je ozaren sveÅ¡tenikovom podrÅ¡kom, doÅ¡ao u Vodice i u blizini sadaÅ¡nje Crkve, ispod obale na 5 do 7 metara udaljenosti, prevrÄ‡uÄ‡i kamenje pronaÅ¡ao je ostatke predhodne Crkve, polutruo krst drveni, kandilo i ikonu koja je bila pocepa na i nejasna.Na raÅ¡Ä•iÅ¡Ä‡enom temelju, na jednom od kamena Stanoje je postavio ispod jednog klena, krst, kandilo i ikonu. Tu su Ljudi dolazili i palili sveÄ‡e u prolazu ili o praziiicima-Svecima. Tako je to mesto sluÅ¾ilo kao CrkvaÂ¬Bogomolja oko 1921. godine. Prostor oko tog mesta -Crkve bio je rasÄ•iÅ¡Ä‡en od Å¾bunja i drveÄ‡a u veliÄ•ini veÄ‡e seoskog dvoriÅ¡ta, ulaz u Crkvu vodio je od glavnog puta niz jarugu, a izlaz je vodioÂ¬okrenut ka potoku Rakovac.

Negde oko 1930 godine, Crkva je premeÅ¡tena zbog nepristupaÄ•nosti iznad obale gde se i danas nalazi danaÅ¡nja graÄ‘evina.

Prvobitno je podignuta mala Crkvica, Ä•atmara (od drveta i blata-zemlje,na kameni temelj) sa krovom od Ä‡eramide, a unutra je imala potreban odgovarajuÄ‡i inventar, slike i ikone.

Prostor oko Crkve je ureÄ‘en, ograÄ‘en Å¾iÄ•anom ogradom i postavljena je kapija. Sada je to veÄ‡ liÄ•ilo na pravu Crkvu sa portom.

u crkvi su se palile sveÄ‡e za zdravlje i za pokoj duse, sada kada je Crkva ovako ureÄ‘ena, meÅ¡tani sela MakreÅ¡ana, a i okolnih sela poÄ•eli su masovno da poseÄ‡uju Crkvu, a posebno 7. jula po novom to jest 24. jula po starom kalendaru, kada Crkva slavi dan, roÄ‡enje Svetog Jovana Krstitelja, to je slava Crkve i toga dana se seÄ•e crkveni kolaÄ• i bira kolaÄ•ar za sledeÄ‡u godinu. u to vreme, toga dana na dan 7. Juli sluÅ¾bu su obavljale po dve kaluÄ‘erice, koje su dolazile iz manastira Svete Bogorodice, kao i pop Crkve iz Svete Nedelje.

NeÅ¡to kasnije uz crkvu je podignuta i graÄ‘evina od kamena sa strane, pokrivena crepom, koja je sluÅ¾ila kao pomoÄ‡na zgrada, ostava, a i za sklanjanje ljudi od kiÅ¡e pri posetama.

Malo kasnije uz Crkvu podignut je i kona k veliÄ•ine 6 h 12 metara, koji je imao veliku salu, malu kuhinju i ostavu, konak je bio graÄ‘en Ä•akmara-kovanice, sa temeljom od kamena, pod od betona, a krov pokriven crepom, konak je spolja i unutra bio okreÄ•en.

Kada je konak bio zavrÅ¡en, pripremljena je velika proslava, o kojoj su dugo priÄ•ali stariji ljudi. Posle sluÅ¾be u crkvi (koju je obavio pop Dragoslav VeljkoviÄ‡) i napolju seÄ•enje slavskog kolaÄ•a i izabiran kolaÄ•ar za iduÄ‡u godinu, bilo je veselo, igralo se do uveÄ•e, harmonikaÅ¡ je bio Rada Borin, Sida i Branko Ä•ela su prodavali limunadu, a Livonja bombone, prisutnost je bila velika, doÅ¡li su ljudi sa strane i okolnih sela.

Oko izgradnje Crkve, pomoÄ‡ne zgrade i konaka najviÅ¡e je bio angaÅ¾ovan i rukovodio poslovima Ä•ovek koji je i pronaÅ¡ao prva obeleÅ¾ja Crkve MiloÅ¡eviÄ‡ Stanoje. Njemu su pomagali meÅ¡tani sela, majstori raznih profila oko izgradnje, a posebno njegov sin Å½ivadin, koji je u to vreme bio dobar zidar.

Stanoje MiloÅ¡eviÄ‡ je Å¾iveo priliÄ•no dugo, na sreÄ‡u naÅ¡eg sela MakreÅ¡ana, jer je za veru i pravoslavlje puno uÄ•inio, ro je 1887. god, a umro 1976. godine. Bio je oÅ¾enjen, imao je troje dece: dva sina (Sandu i Å½ivadina i Ä‡erku DuÅ¡anku), bio je pismen i poboÅ¾an Ä•ovek.

Posle napred navedenih radova oko crkve i radovanja zbog svega uraÄ‘enog dolazi drugi svetski rat Ä•emer za naÅ¡u zemlju, Manastir Sveti Jovan i njegov prostor postaje utoÄ•iste za narod koji se sklanjao od neprijatelja, dalje od sela.

Kad se zavrÅ¡io drugi svetski rat i naÅ¡a domovina postala slobodna Manastir Sveti Jovan postaje joÅ¡ poseÄ‡eniji. Na ime praznika Crkveni Sveti Jovan Krstitelj se poklapa sa drÅ¾avnim praznikom Srbije 7. juli koji je proglaÅ¡en za dan ustanka u novoj Jugslaviji. Tako je toga dana poÅ¡to se nije radilo Crkva Sveti Jovan bila masovno poseÄ‡ivana.

Ispostavilo se da je postojeÄ‡a mala Crkva-Ä•atmara bila mala nedovoljna za posetioce (u njoj su mogli da stanu desetak ljudi) pa se ukazala potreba za izgradnjom veÄ‡e Crkve. Opet Stanoje stupa u akciju. Sprema-peÄ•e ciglu za svoju kuÄ‡u, i uz to za novu Crkvu izpeko je oko 7-8 hiljada cigli. MeÅ¡tani sela MakreÅ¡na su mobom izvezli ciglu za Crkvu zapreÅ¾nim kolima (sve uz brdo volovima i kravama) koje su vukle kola, a ljudi podupirali i gurali kako bi pomogli, jer je uspon bio priliÄ•no veliki. Cigla je smeÅ¡tena u pomoÄ‡nu zgradu da cigla ne pokisne, ali na Å¾alost ona je Ä•ekala dosta dugo.

Posle drugog svetskog rata, svojom liÄ•nom Å¾eljom i od strane Crkvenih vlasti postavljen je kaluÄ‘er Lukijan, da brine o ManastiruÂ¬Crkvi Sveti Jovan. Deda Stanoje, Lukijan i predstavnici Manastira Sv. Bogorodice dogovore se da dovedu desetak majstora i iskopaju temelj za novu i veÄ‡u Crkvu. KaluÄ‘er Lukijan, je prikupio novac od ljudi iz sela na dobrovoljnoj osnovi. Majstore i obiÄ•nu radnu snagu su seljaci takoÄ‘e davali dobrovoljno. Radili su svi po nekom redosledu o Ä•emu je vodio raÄ•una Lukijn.taj Lukijan (Svetomir PavloviÄ‡) je u nedostatku novca prikupljenog za izgradnju, prodavao svoje njive da bi podmirio troÅ¡kove oko izgradnje Crkve. Veliku zahvalnost duguje

selo MakreÅ¡ane Lukijanu i Å¾iteljima sela.

Nova Crkva je sagraÄ‘ena od tvrdog materijala, omalterisana i okreÄ•ena. UnutraÅ¡njost Crkve sreÄ‘uju i ukraÅ¡avaju majstori, umetnici, a ikonostas su izradili PavloviÄ‡ Miroslav i CvetkoviÄ‡ Dragoslav entuzijasti umetniÄ•ki nastrojeni. Konstrukciju prozora i vrata izgradio je od gvoÅ¾Ä‘a JovanoviÄ‡ Milivoje, a staklo postavio Toma MiloradoviÄ‡-traksler. Svi su oni iz MakreÅ¡ana. TakoÄ‘e su iz MakreÅ¡ana desetak majstora zidara koji su radili dobrovoljno na izgradnji Crkve. MAJSTORI:UroÅ¡eviÄ‡ Å½ivko - zidar, MarkoviÄ‡ Svetomir, MilivojeviÄ‡ Mile, PetkoviÄ‡ Timotije , OgnjanoviÄ‡ Dragan 6.MiloÅ¡eviÄ‡ Å½ivadin. 7.PetkoviÄ‡ Dragoslav , Bilo je viÅ¡e desetina ljjudi koji su radili kao obiÄ•na radna snaga, na dobrovoljnoj osnovi kao pomoÄ‡.

Pored Crkve je preureÄ‘ena i podeÅ¡ena postojeÄ‡a sala sa nameÅ¡tajem, ona danas sluÅ¾i za proslave praznika i zt' doÄ•ek srpske nove godine i za proslavu BoÅ¾iÄ‡a, paljenja Badnjaka.

ZahvaljujuÄ‡i deda Stanoju MiloÅ¡eviÄ‡u i Lukijanu, kaluÄ‘eru, selo MakreÅ¡ane je dobilo joÅ¡ jednu svoju Sveti cu.

Kada je deda Stanoje iznemogo-ostareo, obavezu oko Ä•uvanja i voÄ‘enja brige oko Manastira i Crkve Svetog Jovana, predao crkvenom odboru 1970. godine, a on se upokojio 1976. godine. Crkveni odbor sa kaluÄ‘erima koji su u manastiru, i danas brinu o njemu.

PREMA EVIDENCIJI KALUÄ•ERI I OSTALI KOJI SU BILI U MANASTIRU

- - Jovan VukojeviÄ‡ (kaluÄ‘er) iz MakreÅ¡ana.
- - Pera agronom, penzioner, iz KruÅ¡evca, nije mogao da Å¾ivi u gradu, doÅ¡ao ovde u prirodu, imao stalne posete.
- - Lukijan, Svetomir PavloviÄ‡, kaluÄ‘er iz MakreÅ¡ana.
- - Povremeno i za vreme slavlja, dolazile su i KaluÄ‘erice iz Bogorodice
- - Simeon, NebojÅ¡a MuÅ¾eka, KaluÄ‘er, umro, sahranjen ovde u porti.
- - Jeromonah Jakov SimiÄ‡, KaluÄ‘er, doÅ¡o posle Simeona, koji je preuzeo upravu u manastiru i sada je ovde. Manastr i Crkva se do sada nalazila na privatnom zemljiÅ¡tu Radomira DavidoviÄ‡a, koje je on poklonio crkvi.

Za vreme boravka ovde oca Simeona u Manastiru Sv. Jovan od 1997. do 2009. godine, uz njegovo veliko zalaganje i trud, zapoÄ•eto je i stavljeno pod krov zdanje Manastirskog kona ka, po projektu preduzeÄ‡a za projektovanje "Grapit" koji je uradio projektant Zoran MarinkoviÄ‡. Smrt je preduhitrila oca Simeona i omela u nameri da svoju zamisao privede kraju. KaluÄ‘er Jakov SimiÄ‡ koji je u Manastiru od jula 2009. godine, otac Simeon uz pomoÄ‡ crkvenog odbora, ali i dobrih ljudi, radi na daljem zavrÅ¡etku konaka, dovoÄ‘enju struje i vode do objekta, kao i izgradnju odgovarajuÄ‡eg prilaza do Manastira.

napisao Ljubodrag PetkoviÄ‡ (star 84 godine)